

Influența politicii asupra progresului tehnico-științific

Vizdoagă Mariana,

studentă, UnAȘM, an. I

Coordonator, Sergiu Luca lector un.

Făcînd parte din familia *științelor socio-umane*, *Politicul și Filosofia Politică*, au avut, și mai au pînă în prezent, o influență majoră și definitorie asupra *Progresului Tehnico-Științific*, stabilindu-se astfel relații între acestea și permițînd ca mai apoi să dezvolte tehnici și tehnologii de evoluție reciprocă. Anume din acest considerent rezultă și actualitatea temeiurilor cercetate, cu scopul prim de a identifica, analiza și argumenta, relațiile și raporturile stabilite între *Științele politice*, *Filosofia Politică și Progresul Tehnico-Științific*, ca și factori importanți în dezvoltarea unei societăți progresiste, democratice.

În actuala cercetare urmează să conceptualizăm termenii de “*Științe Politice*” și “*Filosofie Politică*” din perspectiva plurisemantică și istorică, abordînd totodată și conceptul de “*Progres Tehnico-Științific*”, ceea ce ne va permite să facem o analiză și o argumentare relevantă, temeinică și substanțială care să justifice corelația dintre aceste paradigme și consecințele lor asupra dezvoltării și modernizării societății.

Așadar, potrivit definiției propuse de către David Miller în Enciclopedia Blackwell a gîndirii politice, politica ar fi “*procesul prin care un grup de oameni cu opinii și interese divergente ajung la decizii colective socotite îndeobște ca fiind obligatorii pentru respectivul grup și impuse ca o linie de conduită umană.*”[1] În opinia lui Adrian Miroiu însă, “*politica cuprinde procesele prin care, prin interacțiunile dintre oameni, se formează și se implementează deciziile sociale.*”[2] O altă abordare a definiției politicii vine pe filiera organizării societății și este văzută în opinia lui Michael Oakeshot “*că activitatea de participare la aranjamentele generale ale unei asocieri de persoane care, în ce privește recunoașterea pe care o dau în comun modului de participare la aranjamente, compun o singură comunitate.*”[3] Iar atunci cînd vorbim despre *științele politice*, facem referință la pluralitatea disciplinelor care au ca obiect de studiu politica, privită din diferite perspective.. Evoluția cunoașterii politice are o istorie îndelungată asupra căreia nu vom insista aici.

Este și logic că, pentru a putea analiza relațiile și raporturile dintre aceste paradigme, să dezvoltăm și conceptul de “*Progres Tehnico-Științific*”. Astfel, creația tehnică se manifesta, în trecutul mai îndepărtat, cu un caracter relativ spontan, în momentul de față însă, suntem martorii unei evoluții normative a acesteia. Și întrucît tema cercetării de față presupune identificarea influenței și relațiilor dintre *Științele și Filosofia Politică și Progresul Tehnico-Științific*, urmează să definim acest progres ca și concept, ca mai apoi să purcedem și la

realizarea și dezvoltarea subiectului temei. Așadar, creația tehnică este definită prin nivelul de inovare și este guvernată de legi, care presupun un anumit nivel de cunoaștere științifică, resurse, sisteme eficiente de intercomunicare și un sistem politic permisiv.

Dependența progresului uman de tehnică în perioada actuală este un adevăr bine cunoscut. La rândul său, tehnica depinde de știință, iar în prezent asistăm la un ritm de înnoire fără precedent. Atât apariția informațiilor inovatoare, cât și aplicarea lor se află sub imperiul vitezei. Marele "nou" de astăzi devine marele "vechi" de mâine. "Informația trebuie înțeleasă și din perspectiva cunoașterii științifice, care asigură baza creației tehnico-științifice, din care se materializează soluțiile generatoare de dezvoltare prin progres tehnic". Astfel încât, Progresul tehnic (conform lui Joseph Schumpeter, autorul teoriei inovației) reprezintă "ansamblul activităților de inovare a sectorului productiv, având ca suport cercetarea științifică și îndeosebi cercetarea aplicativă".[4] *Progresul tehnico-științific* a avut loc în speță printr-un "boom" al ideilor venite dinspre cercetători, aceasta pentru că în viziunea lui John Losee "fiecare știință are la bază idei diferite (...) și pașii ce constituie progresul unei științe nu pot fi schimbați niciodată cu pașii dintr-o altă știință".[5] Într-un mod esențial, astăzi asistăm la o dezvoltare progresivă a tehnologiei. "Dominarea unor tehnologii particulare reprezintă de obicei progresul societăților în diferite perioade marcate de motorul cu abur, automobile, Energie Atomică, informație, spațiu. Dezvoltarea, aplicarea și controlul noilor tehnologii aparute, joacă un rol important în progresul uman".[6] Automatizarea și informatizarea sunt cele mai concludente dovezi ale transformării științei în forță nemijlocită de producție, un factor activ de dezvoltare a societății. Însă pînă a pași spre această treaptă, o implicație sporită a avut-o **factorul politic**.

"Dacă știința este constelația faptelor, teoriilor și metodelor adunate în manualele curente, atunci practicienii științei sînt oameni care s-au străduit cu sau fără succes, să contribuie cu un element sau altul la această constelație particulară".[7] Astfel încît, în ipostaza funcționării și dezvoltării societății, progresul tehnico-științific este rezultatul „boom”-ului de enunțuri empirice venite din partea cercetătorilor din științele politice (în special din teoriile și filosofia politica, precum pozitivismul, antipozitivismul ș.a.) Jorgen Habermas criticând-ul pe Karl Marx în ce privește interesele societății (conform lui Marx există doar interes, Habermas îl corectează enunțând că există pluralism de interese) enunță trei tipuri de interese:[8]

1. *Interesul tehnic*- semnificația enunțurilor empirice rezidă în utilizarea la tehnică;
2. *Interesul practic*- constă în comunicarea interumană;
3. *Interes de emancipare*- interesul pentru emancipare reglează abordarea critică.

Urmînd în acest context, axa cronologică a *progresului tehnico-științific*, cu relații directe asupra *Științelor și Filosofiei Politice*, primul tip de interes, exemplifică clar lucrul conectării progresului *tehnico-științific* la *paradigma politică*. De altfel, astăzi nu ne putem imagina un progres științific care nu are la bază un conductor al politicului. Secolul XX în principal s-a dezvoltat pe filiera *tehnico-științifică* chiar în pofida presiunii politice asupra cercetătorilor, exemplul cel mai clar fiind cursa înarmărilor, sau războiul rece.

Continuând pe dimensiunea *tehnico-științifică* și axa cronologică a *progresului propriu-zis*, dezvoltarea acesteia, ține foarte mult de stabilitatea politică într-o societate, de gradul de dezvoltare economică și desigur, gradul de cultură politică. Dacă în secolele XVI-XIX știința și tehnologia aveau un succes relativ mediu, în secolul XXI ca oameni obișnuiți, asistăm la globalizare și ne dăm seama că nu putem trăi în afara globalității. Anume politicul a condus către un progres al științelor și tehnologiei. Datorită unui regim relativ stabil, unde drepturile și libertățile cetățenești sunt respectate, cercetarea științifică se dezvoltă pe cale pașnică, față de secolul XX în care orice descoperire tehnologică era transformată în armă de război.

Făcând corelația dintre regimurile politice ale secolului XX (fascismul, nazismul, comunismul) și cele ale secolului XXI (democrația la scară globală), putem conchide faptul de progresul *tehnico științific* este dependent în cea mai mare măsură de mersul politicului și de nivelul de angajare a statului de a impune o teorie politică favorabilă pentru o societate, în practică, așa cum a fost constituită democrația liberală.

Concluzionînd cele relatate și sintetizînd consecințele influenței sferei politice și a filosofiei acesteia asupra progresului *tehnico-științific*, și viceversa, remarcăm că acestea cuprind chiar fenomenul în care limba engleză se afirmă din ce în ce mai mult ca limbă de mare importanță, câștigă teren și pătrunderea culturii americane peste tot în lume. Se deosebesc, astfel efectele progresului *tehnico-științific* ca și consecință a dezvoltării aplicării cunoștințelor științifice realizate în ultimii patruzeci de ani, printre care: noile tehnologii ale informației și ale comunicației, aspectele politice, care au urmat sfârșitului războiului rece, respectiv liberalizării țărilor foste -comuniste, care, pare-se, duc spre un regim constituțional uniform, definibil, democratic; problemele legate de puterea de decizie a organizațiilor supra-naționalele ce limitează suveranitatea statelor în cauză în materie de politică, precum și acțiunile organizațiilor non-guvernamentale.

Tendința actuală a progresului tehnologic, cel puțin pe termen mediu, pare a fi de neoprit, la fel cum s-a întîmplat în alte perioade istorice similare. Mai mult încă, să stopezi progresul științific, să nu dispui de industrii *high tech*, să nu folosești tehnologii noi, înseamnă să accepți ca țara ta să meargă spre înapoiere și marginalizare. De altă natură sunt problemele legate de aspectele politice, care

depind de acordurile internaționale, respectiv de strategiile de conducere, de comportamentul oamenilor și de neglijențele guvernelor.

Dacă încercăm să ne imaginăm ce anume ne va rezerva în viitor sectorul în cauză, ar fi ceva de domeniul „*fantastiinței*”, dar ceea ce s-a realizat până acum ne convinge pentru potențialul său mare de inovare și de schimbare socială. Pe lângă faptul că telecomunicația a devenit instantanee prin electronică și crearea „*satului global*” prin TV și Internet, lucruri preconizate de către McLUHAN încă din 1986, ICT (*information & communication technology*) a modificat tehnologiile de producție, respectiv organizarea muncii, structura organizărilor și strategiile militare, a întărit puterea de control și de decizie, a consolidat și a întărit *cercetarea științifică*, devenind instrumentul difuzării culturilor dar și a viziunilor politice.

Este rațional să presupunem că globalizarea produselor progresului *științific-tehologic* va fi neîntrerupt în anii care vin, adică pe termen mediu. Experiența din trecut arată că așa s-a întâmplat în general și că descoperirea unor noi cunoștințe, respectiv noi tehnologii, este acceptată numai atunci când omul descoperă utilitatea lor. Difuzarea descoperirii focului, respectiv a roții, a metalelor, ca să aducem doar câteva exemple, s-a făcut foarte repede, în ciuda dificultăților de comunicare între oamenii, în număr mic și împrăștiați în toate continentele, factorul timpului însă punându-și amprenta în dependență de politica statului.

Ar fi o aventură însă să facem previziuni pe termen lung în privința progreselor viitoare în domeniul cercetării științifice, respectiv în desfășurarea aplicărilor respective, dar, cel puțin pentru moment, nu se constată pași înapoi. Legat de cele spuse mai sus, trebuie să ne aducem aminte că stoparea *progresului științific*, absența industriilor *high tech*, renunțarea la noi tehnologii, ar însemna să ne îndreptăm spre înapoiere și autoizolare, pe care factorul politic nu ar trebui să le tolereze, ci din contra, să favorizeze *progresul, evoluția și dezvoltarea*, utilizând la maxim beneficiile și rezultatele finite ale *progresului tehnico-științific* și favorizând reciproc manifestarea acestuia.

Referințe bibliografice

[1] - Miller, David , “*Enciclopedia Blackwell a gândirii politice*”, Editura Humanitas, Bucuresti, 2000, p. 575.

[2] - Miroiu, Adrian, “*Fundamentele politicii. Preferinte și alegeri colective*”, vol I, Editura Polirom, Iasi, 2006, p. 18.

[3] - Oackeshot, Michael apud Paul Iliescu, Adrian, “*Introducere în politologie*”, Editura All, Bucuresti, 2002, p. 8.

[4] - Cibotaru, Virginia;Angelescu, Anca, Vișan Sanda, ”*Progres tehnic. Calitate. Standartizare*”, Editura ASE, București, vezi detalii pe

<http://www.biblioteca-digitala.ase.ro/biblioteca/pagina2.asp?id=cap1>, accesat în data de 25 martie 2012,

[5] - Losee, John, "*Theories of scientific progress*", Routledge Taylor and Francis Group, New York and London, 2004, p. 8.

[6] - Goldman, Steven, "*Science, tehnology and social progress*", Asociated University presses, Cranbury, London, Ontario, 1989, p. 33.

[7] - Kuhn, Thomas "*Structura revoluțiilor științifice*", Editura Humanitas, București, 1976, p. 66.

[8] - Habermas, Jurgen "*Etica discursului și problema adevărului*", Editura ART, București, 2008, p. 87.